KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Kupiškio rajono savivaldybės tarybai

Kupiškio rajono savivaldybės Merui

I Š V A D A
DĖL KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS SUTEIKTI GARANTIJĄ IKI 265 TŪKST. EUR

2024 m. gegužės 17 d. Nr. K5-6-1
Kupiškis

TURINYS

ĮŽANGA.....1
VERTINIMO APIMTIS IR METODAI 2
VERTINIMO REZULTATAI 3
1. Savivaldybei 2024 metais taikomas garantijų limitas.....3
2. Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m gegužės 1 d. 4
3. Savivaldybės galimybė suteikti iki 265 tūkst. Eur garantiją.....5
4. Bendrovės finansiniai rodikliai.....7
IŠVADA.....8

ĮŽANGA

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas[1] nustato pareigą Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai parengti ir Savivaldybės tarybai pateikti sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės garantijų suteikimo už Savivaldybės valdomų įmonių imamas paskolas.

Vykdydama šią Vietos savivaldos įstatymo nuostatą bei vadovaudamasi Kupiškio rajono savivaldybės administracijos 2024 m. gegužės 14 d. raštu Nr. S1-1238(4.11E), Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba išnagrinėjo ir įvertino Kupiškio rajono savivaldybės garantijų suteikimo UAB „Kupiškio komunalininkas“ galimybes.

Vadovybės atsakomybė

Savivaldybės administracija ir UAB „Kupiškio komunalininkas“ vadovybė yra atsakingos už pateiktų duomenų tikrumą ir teisingumą. Rengiant šią išvadą buvo vadovaujamasi nuostata, kad pateikti duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

Savivaldybės administracija yra atsakinga už Savivaldybės vardu prisiimtų skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų apskaitą, paskolų naudojimo kontrolę bei atsiskaitymą laiku teisės aktų nustatyta tvarka.

UAB „Kupiškio komunalininkas“ vadovybė atsako už paskolos, už kurią Savivaldybė teikia garantiją, panaudojimą nurodytiems tikslams, už atsiskaitymą laiku su prekių ir paslaugų tiekėjais, kredito įstaigomis bei informacijos teikimą.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų tikslas, atlikus vertinimą, gauti pakankamą užtikrinimą ir pateikti išvadą Savivaldybės tarybai, kurioje išreiškiama nuomonė dėl Savivaldybės galimybės suteikti garantiją dėl UAB „Kupiškio komunalininkas“ ilgalaikės paskolos ėmimo.

Vertinimas atliktas taip, kad gautume pakankamą užtikrinimą, jog Savivaldybė, suteikdama garantiją dėl UAB „Kupiškio komunalininkas“ ilgalaikės paskolos ėmimo, nepažeis teisės aktais nustatytų garantijų limitų ir UAB „Kupiškio komunalininkas“ finansinės galimybės leis grąžinti paskolą.

---

[1] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 67 str. 1 d. 3 p.

VERTINIMO APIMTIS IR METODAI

Vertinimo tikslas – išanalizuoti Savivaldybės galimybę suteikti 265 tūkst. Eur garantiją UAB „Kupiškio komunalininkas“ atliekų tvarkymo ir miesto, gyvenviečių priežiūros darbams reikalingai technikai įsigyti; išanalizuoti Bendrovės 2022–2023 metų finansinius rodiklius ir įvertinti finansines galimybes bei galimas rizikas grąžinant paskolą; įvertinti paskolos ėmimo pagrįstumą.

Vertinimo subjektas – Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracija, kodas 188774975, adresas: Vytauto g. 2, Kupiškis.

Vertinimo metu analizuota su garantijos suteikimu susijusi teisinė aplinka, vertinimui taikyti profesiniu sprendimu pasirinkti vertinimo kriterijai. Mūsų nuomone, pasirinkta vertinimo apimtis ir metodai buvo pakankami ir leido padaryti išvadą apie garantijos suteikimo teisėtumą.

Vertinimo kriterijai.

Siekiant gauti pakankamą garantijos suteikimo teisėtumo užtikrinimą, atlikta teisės aktų, reglamentuojančių garantijų suteikimą, analizė:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo[2];
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo [3];
- Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo [4];
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo[5] „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“.

Garantijos suteikimo teisėtumui įvertinti iškelti pagrindiniai klausimai:

- ar garantijos suteikimas atitinka teisės aktus, reglamentuojančius Savivaldybės garantijų suteikimą;
- ar Savivaldybė, suteikdama 265 tūkst. Eur dydžio garantiją už valdomos įmonės imamą ilgalaikę paskolą, nepažeis teisės aktais nustatytų limitų.

Vertinimo metodai. Siekiant vertinimo tikslams gauti reikalingus įrodymus, atlikta:

- Savivaldybės ataskaitų rengimo skolinių įsipareigojimų srityje vidaus kontrolės tyrimas;
- Savivaldybės suteiktų garantijų pokyčių analizė;
- Suteiktų garantijų ir jų grąžinimo ūkinių operacijų bei likučių tikrinimas;

---

[2] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).
[3] Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2004-01-07 Nr.IX-1946 (su vėlesniais pakeitimais).
[4] Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su visais pakeitimais).
[5] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 (su vėlesniais pakeitimais).

- Savivaldybės įsiskolinimų pokyčių analizė;

- Savivaldybės garantijų limitų skaičiavimas;
- Bendrovės finansinių duomenų ir rodiklių analizė.

Vertinimas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad analizuotose ataskaitose ir pateiktuose dokumentuose nėra reikšmingų iškraipymų ir neatitikimų, o Savivaldybė suteikia garantiją laikydamasi teisės aktų reikalavimų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to, kad netikrinome visų (100 proc.) Bendrovės ir Savivaldybės administracijos bei kitų, su suteiktomis garantijomis susijusių įmonių ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Vertinimo įrodymai gauti taikant dokumentų tikrinimo, skaičiavimo ir analitines procedūras.

VERTINIMO REZULTATAI

1. Savivaldybei 2024 metais taikomas garantijų limitas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu, Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2024 metais Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, negali būti didesni nei 2 043,3 tūkst. Eur.

Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyta, kad Savivaldybės garantijų limitas negali viršyti 10 procentų Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede patvirtintų Savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.

Kupiškio rajono savivaldybės garantijų limito 2024 metams skaičiavimo pagrindas yra Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme Savivaldybei nustatytas prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio 17 413

tūkst. Eur ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas 3 020,9 tūkst. Eur, sumos dydis – 20 433,9 tūkst. Eur (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. **Dydis, nuo kurio 2024 metais skaičiuojamas Kupiškio rajono savivaldybės garantijos limitas**

Rodiklis	Suma, tūkst. Eur
Kupiškio rajono savivaldybės prognozuojamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio	17 413
2023 metų Savivaldybės biudžeto gautos pajamos, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas	3 020,9
Iš viso	20 433,9

Šaltiniai: LR 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priedas; Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytą prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos dydį – 20 433,9 tūkst. Eur bei Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustatytą Savivaldybės garantijų limitą – 10 proc., Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas 2024 metais negali viršyti 2 043,3 tūkst. Eur.

2. Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m. gegužės 1 d.

Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutis 2024 m. gegužės 1 d. buvo 280,7 tūkst. Eur, arba 1,4 proc. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede patvirtintų Savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.

Pagal Savivaldybių skolinimosi taisyklių nuostatas, į Savivaldybės garantijų limitą įskaitomi Savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų, įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis; finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus (komercinius popierius; paprastuosius ir įsakomuosius vekselius; faktoringo (be regreso teisės) sutartis; kreditorinio reikalavimo perleidimo sutartis; prekybos kreditų restruktūrizavimo sutartis, – kai sudarant naują dvišalį susitarimą keičiamos prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo suteikto prekybos kredito pagrindinės sąlygos (sudaromas naujas panaudoto kredito mokėjimų grafikas ir (ar) nustatomos palūkanos); kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, pagal kuriuos Savivaldybės

mokėjimai prekių tiekėjui ar paslaugų teikėjui perleidžiami finansų įstaigai ir (ar) finansų įstaiga neturi tiesioginės ar netiesioginės regreso teisės į prekių tiekėją ar paslaugų teikėją, jeigu Savivaldybė nevykdo mokėjimo įsipareigojimų finansų įstaigai).

Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutį 2024 m. gegužės 1 d. sudarė trijų valdomų įmonių prisiimti ir neįvykdyti įsipareigojimai grąžinti kreditoriams lėšas pagal keturias paskolų sutartis (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. **Valdomų įmonių prisiimtų ir neįvykdytų įsipareigojimų, kurių grąžinimą garantavusi Savivaldybė, likučiai 2024-03-01**

Įmonės pavadinimas	**Kredito sutarties duomenys**	**Paskolos likutis, tūkst. Eur**
UAB „Kupiškio vandenys“	AB Šiaulių bankas 2023-12-08 Nr. KL-23-475659	-
UAB „Kupiškio vandenys“	Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017-08-04 Sutartis dėl paskolos Nr.1S-45	180,2
UAB „Kupiškio komunalininkas“	AB Šiaulių bankas 2020-12-08 sutartis dėl paskolos Nr. K-20-162039	85,5
UAB „Kupiškio autobusų parkas“	AB Šiaulių bankas 2022-04-20 Sutartis dėl paskolos Nr. KS-22-496670-29	15,0
Iš viso		280,7

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

Atkreipiame dėmesį, kad UAB „Kupiškio komunalininkas“ turi įsipareigojimų, susijusių su ilgalaikiais įsiskolinimais – 85,5 tūkst. Eur. Palyginus su 2023-09-01 duomenimis, įsipareigojimai sumažėjo 15,2 tūkst. Eur.

3. Savivaldybės galimybė suteikti garantiją iki 265 tūkst. Eur.

Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 265 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio komunalininkas“ imamą paskolą atliekų tvarkymo ir miesto, gyvenviečių priežiūros darbams reikalingai technikai įsigyti, nebus viršytas Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas Savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti Savivaldybės garantijų teikimo principai, nustatyti Vietos savivaldos ir Biudžeto sandaros įstatymuose.

Lietuvos Respublikos teisės aktai Savivaldybei leidžia teikti garantijas už valdomų įmonių imamas ilgalaikes paskolas ir įpareigoja Savivaldybę įvertinti, ar, prisiimant įsipareigojimus pagal garantijas, nebus viršytas įstatymu nustatytas Savivaldybės garantijų limitas.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 21 punktas nurodo, kad garantijos teikiamos už ilgalaikes paskolas, laikantis įstatymų nustatytų skolinimosi limitų ir gavus Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą.

Nustatyta, kad UAB „Kupiškio komunalininkas“ planuoja imti ilgalaikę (iki 10 metų) paskolą įsigyti: šiukšliavežį automobilį (talpa 18 – 22 kub. m.) iki 120 tūkst. Eur, bortinį savivartį automobilį (keliamoji galia 5 – 8 t) iki 55 tūkst. Eur, ratinį traktorių (iki 100 kw galios) iki 90 tūkst. Eur.

Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punktas nurodo savivaldybių savarankiškąją funkciją: komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas. UAB „Kupiškio komunalininkas“ imamos paskolos tikslas atitinka Savivaldybės savarankiškųjų funkcijų kriterijus.

Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 265 tūkst. Eur atliekų tvarkymo ir miesto, gyvenviečių priežiūros darbams reikalingai technikai įsigyti, Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m. gegužės 1 d. duomenimis būtų 994 tūkst. Eur (įskaičiuotos dar nepasirašytų paskolos sutarčių, bet Savivaldybės tarybos priimtų sprendimų dėl garantijų suteikimo sumos: 260 tūkst. eurų (2024-03-28 Nr. TS-96) ir 188,33 tūkst. eurų (2023-09-28 Nr. TS-226)), arba 4,9 proc. Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede prognozuojamų Savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. **Savivaldybės garantijų rodiklio santykis su nustatytu limitu 2024 m.**

Rodiklio pavadinimas	**Limitas 2024 metais tūkst. Eur**	**Rodiklis 2024 m. gegužės 1 d.**		**Rodiklis, suteikus iki 265 tūkst. Eur garantiją (2024-05-01 duomenimis)**	
		Tūkst. Eur.	Proc.	Tūkst. Eur	Proc.
Savivaldybės garantijos	2 043,3	280,7	1,4	994,0	4,9

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

3. Bendrovės finansiniai rodikliai

Vienas iš Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytų prievolių užtikrinimo būdų yra garantija[6]. Tai vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui - kreditoriui, jeigu asmuo - skolininkas - prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis[7]. Garantas už skolininką atsako tik tuo atveju, jeigu skolininkas neįvykdo prievolės. Tokiu atveju garanto civilinė atsakomybė prieš kreditorių pagal garantijos sutartį atsiranda ne nuo šios sutarties sudarymo momento, o nuo skolininko garantija užtikrintos prievolės pažeidimo[8].

[6] Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.70 straipsnio 1 dalis.
[7] Ten pat, 6.90 straipsnio 1 dalis.

Bendrovės 2022 – 2023 metų veiklos finansiniai rodikliai (Eur)

Rodikliai	2023 m.	2022 m.	Pokytis
Grynasis pelnas	**404**	**11 589**	**-11 185**
Turtas	**739 897**	**744 481**	**-4 584**
Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai, iš jų:	**511 479**	**516 467**	**-4 988**
po vienerių metų grąžintinos skolos	69 578	93 433	-23 855
per vienerius metus grąžintinos skolos	441 901	423 034	18 867
Per vienerius metus gautinos sumos	**415 852**	**436 322**	**-20 470**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	**12 092**	**10 664**	**1 428**
Santykinis įsiskolinimo rodiklis	**0,69**	**0,69**	**0**

Šaltinis. Tarnybos atlikta analizė pagal Bendrovės 2022 ir 2023 metų finansinę atskaitomybę.

Bendrovės veikla tiek 2022 metais, tiek 2023 metais buvo pelninga. Grynas pelnas 2023 metais sumažėjo 11,2 tūkst. Eur. Bendrovės įsipareigojimai tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 4,9 tūkst. Eur. Bendrovės santykinis įsiskolinimo rodiklis[9] leidžia spręsti, kad Bendrovės trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo galimybės stabilios. 2023 metais šis rodiklis nesikeitė, t. y. 2022 metais Bendrovės vienam turto eurui teko 0,69 Eur skolų, o 2023 metais – 0,69 Eur.

IŠVADA

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolieriaus nuomone, Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 265 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio komunalininkas" imamą ilgalaikę paskolą atliekų tvarkymo ir miesto, gyvenviečių priežiūros darbams reikalingai technikai įsigyti, nebus viršytas 2024 metų nustatytas Savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyti Savivaldybės garantijų teikimo principai.

Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė

[8] 2012 m. kovo 15 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis Nr. 3K-3-97/2012.
[9] Santykinis įsiskolinimo rodiklis skaičiuojamas palyginant įmonės skolas(įsipareigojimus) su įmonės turtu, jis parodo, kiek vienam turto eurui tenka skolų.